

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра музичної педагогіки та хореографії

ОП Хореографія
зі спеціальності 024 Хореографія

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
**«Культура етнічних меншин Китаю. Хореографічні акварелі
«Юань Дань»»**

Чжан Вейвей

Науковий керівник:

Пархоменко Олександр Миколайович,
доцент, кандидат педагогічних наук

Рецензент:

Благова Тетяна Олександрівна,
доктор педагогічних наук, професор

Допущено до захисту _____
в.о. завідувача кафедри музичної педагогіки та
хореографії, доцент
Олена КОВАЛЬ _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи реалізації кваліфікаційної роботи «Культура етнічних меншин Китаю. Хореографічні акварелі «Юань Дань»».....	6
1.1. Культурні особливості етнічних спільнот Китаю та їх відображення у хореографії.....	6
1.2. Соціокультурні особливості провінції Юньнань.....	13
1.3. Характеристика традиційних танців Юньнані.....	18
Висновки до першого розділу.....	22
РОЗДІЛ 2. Художні особливості хореографічної постановки «Юань Дань» у контексті кваліфікаційної роботи «Культура етнічних меншин Китаю».....	24
2.1. Ідейно-тематичний аналіз хореографічного твору.....	24
2.2. Композиційно-архітектонічна будова хореографічної постановки.....	27
2.3. Характеристика музичної основи та сценографія хореографічної композиції.....	30
Висновки до другого розділу.....	35
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41
ДОДАТКИ.....	43

ВСТУП

Обгунтування вибору теми кваліфікаційної роботи. Етнічні меншини Китаю відіграють значну роль у формуванні культурного розмаїття країни. Їхні традиції, танці, музика та інші форми мистецтва є унікальними та малодослідженими в контексті сучасної хореографії. Дослідження та відтворення цих культурних явищ через хореографію дозволяє зберегти й популяризувати їхню спадщину.

Хореографічна постановка як форма кваліфікаційної роботи дає можливість інтегрувати візуальні та танцювальні мистецтва, створюючи багатовимірні художні композиції. Це стимулювало нас обрати темою нашої кваліфікаційної роботи **«Культура етнічних меншин Китаю. Хореографічні акварелі «Юань Дань»»**. Танець «Юань Дань» представляє собою символічне поєднання елементів традиційної культури з сучасними хореографічними техніками, що дозволяє створити новий мистецький продукт, який відображає багатогранність та глибину культур етнічних меншин.

Мета кваліфікаційної роботи – полягає в дослідженні та творчій інтерпретації культурних традицій етнічних меншин Китаю через створення хореографічної постановки «Юань Дань», що відображають багатогранність і унікальність їхньої культурної спадщини.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- дослідити культурні особливості етнічних спільнот Китаю та їх відображення в хореографії;
- визначити соціокультурні особливості провінції Юньнань;
- охарактеризувати традиційні танці Юньнані;
- здійснити ідейно-тематичний аналіз хореографічної постановки «Юань Дань»;

- розглянути композиційно-архітектонічну будову хореографічної постановки у контексті здійснення кваліфікаційної роботи «Культура етнічних меншин Китаю. Хореографічні акварелі «Юань Дань»».
- охарактеризувати музичну основу та сценографію хореографічного твору.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що його результати можуть бути використані для збагачення навчальних програм з хореографії, сприяти збереженню і популяризації культурних традицій етнічних меншин Китаю, а також слугувати інструментом для розвитку міжкультурного діалогу.

Крім того, матеріали кваліфікаційної роботи може бути застосований у професійній діяльності хореографів та педагогів для створення нових мистецьких продуктів й інтерпретації культурного матеріалу в сучасному контексті. Участь танцівників у хореографічній постановці сприятиме підвищенню їх виконавського рівня, розширенню акторського діапазону, набутті досвіду роботи із балетмейстером-постановником.

Очевидною є просвітницька та виховна роль кваліфікаційної роботи, яка надає можливість танцівникам та глядачам познайомитися із традиційною хореографічною культурою етнічних меншин Китаю.

Апробація кваліфікаційної роботи. Хореографічна композиція «Юань Дань» була представлена на Міжнародному молодіжному фестивалі-конкурсу мистецтв «Мистецькі барви» (3 лютого 2024 р., м. Прилуки, Чернігівська область) і здобула Диплом I ступеня.

Досвід реалізації матеріалів кваліфікаційної творчої роботи відображений у доповідях на VI Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції *Мистецька освіта очима молодого науковця* (Ніжин, 6 грудня 2023 р.) за темою «*Елементи бойових мистецтв у китайській традиційній хореографії*»; VIII Мистецько-педагогічних читаннях пам'яті професора О. Я. Ростовського «*Мистецька освіта України: глобальні виклики*

та перспективи розвитку» (Ніжин, 12 березня 2024) за темою «Культурні особливості етнічних спільнот Китаю та їх відображення у хореографії».

Структура та обсяг пояснювальної записки. Пояснювальна записка складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (20 найменувань), додатків. Загальний обсяг роботи – 45 сторінок, з них основного тексту – 37 сторінок.

РОЗДІЛ I. Теоретичні основи реалізації кваліфікаційної роботи «Культура етнічних меншин Китаю. Хореографічні акварелі «Юань Дань»»

1.1. Культурні особливості етнічних спільнот Китаю та їх відображення в хореографії

Етнокультурне розмаїття Китаю є одним із ключових факторів формування багатосторонньої та унікальної культурної спадщини країни, оскільки воно відображає складну історію взаємодії між численними етнічними групами, кожна з яких внесла свій неповторний внесок у культурний ландшафт Китаю.

Це розмаїття виявляється в багатьох аспектах, таких як мова, релігія, традиції, народні звичаї, ремесла, музика, танці та інші форми мистецтва. Кожна з етнічних спільнот зберігає свої унікальні звичаї та культурні практики, які передаються з покоління в покоління, збагачуючи загальнонаціональну культуру і сприяючи її різноманітності та багатогранності.

У результаті, Китай є прикладом унікальної культурної мозаїки, де кожен етнос додає свої кольори й форми до загальної картини. Це культурне багатство робить Китай не тільки центром світової цивілізації, але й важливим об'єктом вивчення для дослідників і митців, які прагнуть зрозуміти складність і красу культурного взаємообміну [1, 45].

Хореографічне мистецтво, як один з основних засобів вираження цієї етнокультурної різноманітності, стає важливим інструментом збереження, розвитку та популяризації культурної спадщини етнічних спільнот Китаю на національному та міжнародному рівнях.

На території Китаю проживають близько 56 різновидів етнічних меншин, зокрема хань, уйгурів, тибетців, монголів, китайських хакасів, карачаївців та багато інших. Кожна з цих груп має свою унікальну культуру, традиції, мову та мистецтво. Варто охарактеризувати деякі з них:

✓ **Уйгури** – переважно мусульманське населення, яке проживає в Сінцзян-Уйгурському автономному районі. Вони мають свою мову, культуру та традиції, зокрема відзначають свята, пов’язані з ісламськими обрядами.

✓ **Тибетці** – народ, що населяє Тибетський автономний район і навколишні області. Тибетці відомі своєю унікальною культурою та релігією, буддизмом, який впливає на всі аспекти їхнього життя, включаючи архітектуру, мистецтво та музику.

✓ **Монголи** – етнічна група, що мешкає переважно у Внутрішній Монголії. Вони зберігають традиції кочового способу життя, а також мають свою мову й релігійні практики, пов’язані з тибетським буддизмом.

✓ **Хуей** – мусульманська етнічна група, розкидана по всьому Китаю, але особливо зосереджена в Нінся-Хуейському автономному районі. Вони мають свої культурні традиції, багато з яких пов’язані з ісламом.

✓ **Буяй** (Буї) – етнічна меншина, що мешкає в провінціях Гуйчжоу, Юньнань і Гуансі. Вони відомі своїм традиційним землеробством, текстильним виробництвом та унікальною релігією, яка поєднує елементи буддизму та місцевих вірувань[1, 47].

Таким чином, наведені етнічні групи, серед багатьох інших, додають глибини та різноманітності китайській культурі, зберігаючи свої унікальні традиції та вносячи їх у загальний культурний контекст країни. Разом із тим, кожна етнічна меншина Китаю відрізняється своєю хореографією та традиціями мистецтва танцю, які відображають їхні культурні особливості, історію та спосіб життя.

Танці кожної спільноти мають свої характерні риси, включаючи костюми, музику, рухи та символіку, що втілюють у собі духовні, релігійні та соціальні аспекти їхньої культури. Так, *Уйгурські танці* вирізняються динамічними рухами, ритмічними мелодіями та яскравими костюмами, які втілюють у собі багатовікову культурну спадщину цього народу.

Динамічні рухи в уйгурських танцях часто включають швидкі обертання, складні кроки та виразні жести рук, які відображають енергію та

життєрадісність уйгурської культури. Ці рухи поєднуються з ритмічними мелодіями, що виконуються на традиційних музичних інструментах, таких як сатар, дутар, та барабани, створюючи характерний звуковий ландшафт, що підкреслює ритм та темп танцю.

Яскраві костюми, прикрашені вишивкою та золотими нитками, відображають естетичні вподобання уйгурського народу та їхню любов до яскравих кольорів і декоративних деталей. Ці костюми часто включають довгі шовкові сукні, капелюхи, прикрашені монетами та дорогоцінним камінням, що додає танцю колориту та урочистості [9, 82].

Багата торговельна історія регіону, розташованого на Шовковому шляху, відіграла важливу роль у формуванні уйгурської хореографічної традиції. Торговельні зв'язки з різними культурами, включаючи перську, арабську, індійську та турецьку, призвели до культурного обміну, який збагатив місцеві танцювальні форми.

Уйгурські танці відображають це культурне змішання через поєднання різних стилів рухів та музичних ритмів, що робить їх унікальними серед інших танцювальних традицій Китаю. Водночас на особливості уйгурської хореографії вплинуло й ісламське культурне середовище.

Хоча ісламська релігія зазвичай не заохочує танцювальні виступи, уйгури зуміли зберегти свої танцювальні традиції, пристосовуючи їх до релігійних норм. Це відображається у більш скромних та елегантних рухах, а також у тематиці танців, яка часто включає мотиви єдності, духовності та гармонії з природою [9, 82].

Тибетські танці часто мають ритуальний характер і тісно пов'язані з буддистськими релігійними обрядами, які займають центральне місце в культурному та духовному житті тибетського народу. Ці танці є не лише формою мистецького вираження, але й важливою частиною релігійних церемоній, що відображають глибокий зв'язок тибетців зі своєю духовною спадщиною.

Тибетські танці, зокрема ті, що виконуються під час релігійних фестивалів, як-от Цам (Cham) – танцювальна драма з масками, насичені символікою і мають мету передати духовні ідеї та міфологічні сюжети. Виконавці носять яскраві костюми та маски, які зображують божеств, захисників, демонів та інших міфологічних істот, а їхні рухи відображають боротьбу між добром і злом, просвітлення та духовне очищення [9, 83].

Повільні, медитативні рухи тибетських танців символізують внутрішню гармонію та спокій, які є важливими аспектами буддистського світогляду. Ці танці часто супроводжуються ритмічними ударами барабанів, дзвіночків та труб, що створюють медитативну атмосферу, спрямовану на досягнення стану спокою та зосередженості. Рухи виконавців, зосереджені на плавності й злагодженості, нагадують про важливість рівноваги між тілом і духом.

Багато тибетських танців включають ритуальні елементи, такі як поклоніння, молитви та жертвопринесення, які відображають духовні практики тибетців і їхнє прагнення до досягнення просвітлення. Ці танці також можуть бути формою вираження подяки або вшанування пам'яті предків і святих. Учасники танців вірять, що виконання цих ритуальних дій може принести благословення, захист від зла та духовне очищення як виконавцям, так і глядачам [9, 81].

Таким чином, тибетські танці є втіленням духовного світогляду цього народу, вони служать мостом між матеріальним і духовним світом, допомагаючи тибетцям підтримувати зв'язок з їхньою релігійною традицією та культурною ідентичністю.

Монгольські танці передають дух кочового способу життя, який глибоко вкорінений у культурі та історії монгольського народу. Ці танці відображають фізичну активність і витривалість, що були необхідними для виживання в суворих умовах степів. Основні елементи монгольських танців включають енергійні стрибки, ритмічні рухи та граційні повороти, які символізують силу, свободу та гармонію з природою.

Особлива увага в монгольських танцях приділяється рухам, що імітують їзду на конях, яка була і залишається важливою частиною монгольського кочового життя. Відповідно до цього, багато танцювальних композицій включають рухи, що нагадують кінні перегони, вправи зі стрільби з лука чи інші аспекти кочового побуту. Ці рухи виконуються з великою швидкістю й точністю, підкреслюючи навички, необхідні для управління кіньми, які були центральними в житті кочівників [9, 82].

Крім того, монгольські танці часто зберігають традиційні елементи шаманських ритуалів, які відображають давні вірування і духовні практики монголів. Шаманські ритуали були спрямовані на взаємодію з духами природи, предками та іншими надприродними силами. У танцях ці елементи можуть проявлятися через використання символічних жестів, костюмів з натуральних матеріалів, барабанів, дзвіночків та інших атрибутів, пов'язаних з шаманськими обрядами. Рухи в цих танцях часто мають ритуальний характер, що покликаний викликати духовний зв'язок з природою та захистити від злих сил.

Традиційні монгольські костюми, що використовуються під час танців, також відображають кочовий стиль життя. Вони часто виготовляються з міцних тканин, прикрашені хутром, шкірою та іншими матеріалами, які символізують зв'язок з тваринним світом і природними стихіями. Яскраві кольори та складні вишивки на костюмах підкреслюють етнічну ідентичність і гордість за своє культурне надбання [13, 87].

Таким чином, монгольські танці є важливим засобом збереження і передачі культурної спадщини кочовиків, вони не лише відображають повсякденне життя монголів, але й зберігають їхні духовні практики та традиції, передаючи їх новим поколінням у контексті сучасної культури.

Танці Хуей відрізняються унікальним поєднанням мусульманських і китайських традицій, які відображають синтез культурного та релігійного спадку цього народу. Як мусульманська етнічна група, Хуей зберігають вірність ісламу, водночас перебуваючи в тісному контакті з традиційною

китайською культурою, що вплинуло на їхні мистецькі вирази, зокрема хореографію.

Танці Хуей характеризуються плавними, граціозними рухами, що наголошують на гармонії між тілом і духом. Ці рухи часто відзначаються витонченістю й елегантністю, що відповідає як китайським естетичним ідеалам, так і ісламським принципам скромності та порядку. Виконавці танців приділяють особливу увагу контролю над тілом, плавності рухів і синхронізації з музикою, що створює відчуття зосередженості й духовної рівноваги [13, 87].

У танцях Хуей також можна побачити вплив ісламських ритуалів та символіки. Наприклад, деякі танцювальні композиції можуть включати рухи, які символізують молитву або подяку, а також жести, що відображають релігійні елементи, такі як поклоніння Аллаху або звернення до святих. Ці елементи відображають духовний аспект танцю, який є не лише естетичним вираженням, але й засобом комунікації з вищими силами.

Крім того, танці Хуей часто супроводжуються традиційною музикою, яка поєднує китайські інструменти з елементами мусульманської музичної культури. Мелодії можуть бути як спокійними та медитативними, так і більш ритмічними, залежно від характеру танцю. Ця музична складова підкреслює гармонію і синергію між різними культурами, що знайшли своє вираження в танцях Хуей [13, 87].

Костюми для танців також є важливим елементом, що відображає культурний синтез. Жінки часто носять традиційні мусульманські хустки (хіджаб), які можуть бути прикрашені китайськими орнаментами, а також довгі сукні, що підкреслюють витонченість і стриманість. Чоловічі костюми можуть включати елементи традиційного китайського вбрання, з акцентом на скромність і функціональність.

Таким чином, танці Хуей є яскравим прикладом того, як культура може еволюціонувати і розвиватися, зберігаючи при цьому свою унікальну ідентичність. Вони втілюють гармонійне поєднання мусульманських і

китайських традицій, створюючи танцювальні форми, які є водночас духовними, естетичними та культурно значущими [13, 89].

Буайські танці відображають глибокий зв'язок цієї етнічної групи з природою та їхніми землеробськими традиціями, що є центральними елементами їхнього способу життя і культури. Буай, як аграрне суспільство, протягом століть розвивали свої танцювальні форми у відповідь на природні цикли, сезонні роботи та віру в силу природних стихій.

Характерні рухи в буайських танцях часто імітують різні аспекти сільськогосподарської праці, такі як оранка, посів, збір урожаю, а також робота з водою та землею. Ці рухи не лише передають фізичну природу роботи на полі, але й підкреслюють важливість землі як джерела життя і благополуччя для цього народу. Танці стають своєрідною формою подяки природі, адже через них відбувається символічне вираження залежності від її дарів.

Поклоніння природним силам у буайських танцях виражається через ритуальні елементи, такі як жести, що символізують пошану до води, землі, сонця та інших природних елементів, від яких залежить урожай і загальне благополуччя громади. Наприклад, рухи можуть відтворювати процес зрошення полів, що є важливою частиною землеробства, або ж танцюристи можуть виконувати ритуальні поклоніння в напрямку сонця чи дощу, висловлюючи свою вдячність за їхню підтримку [11, 350].

Музичний супровід для буайських танців також має велике значення. Він часто включає традиційні інструменти, такі як бамбукові флейти, барабани, і гуслі, що створюють ритми та мелодії, які нагадують природні звуки – шум вітру, плескіт води, спів птахів. Ця музика підкреслює нерозривний зв'язок танцю з природою і допомагає встановити духовний контакт з навколишнім середовищем.

Костюми, які використовуються у буайських танцях, також мають символічний зміст і відображають природні елементи. Вони виготовляються з натуральних матеріалів, прикрашені вишивкою, яка часто зображує сцени з життя природи або землеробські мотиви. Яскраві кольори, такі як зелений,

жовтий та синій, символізують родючість землі, енергію сонця і життєдайну силу води.

Таким чином, буайські танці є важливою складовою культурної спадщини цього народу, передаючи поколінням від покоління їхню глибоку повагу до природи та землеробських традицій. Вони є не лише художнім виразом, але й духовною практикою, що укорінена в багатовікових віруваннях і способі життя буайського народу [11,350].

Отже, стає зрозумілим, що ці танцювальні традиції не лише зберігають культурну ідентичність етнічних меншин, але й роблять значний внесок у загальнокитайське хореографічне мистецтво, демонструючи багатство та різноманітність культурних традицій країни.

1.2. Соціокультурні особливості провінції Юньнань

Провінція Юньнань, розташована на південному заході Китаю, є унікальним регіоном, відомим своєю етнічною і культурною різноманітністю. Це місце, де перетинаються культури багатьох етнічних меншин, які зберігають свої самобутні традиції, мови та мистецькі форми. Завдяки своєму географічному положенню та історичному розвитку, Юньнань став важливим культурним осередком, де народи протягом століть взаємодіяли і впливали один на одного, створюючи унікальний соціокультурний ландшафт [19].

Взаємодія різних культурних традицій, а також взаємовпливи етнічних груп у процесі історичного розвитку Юньнані створюють багатий і різноманітний мистецький контекст. Мистецтво, як форма вираження соціокультурних процесів, відображає не лише етнічні особливості, але й глибші культурні та історичні зміни, які відбувалися в регіоні.

Огляд джерел щодо провінції Юньнань дозволяє нам віднести до соціокультурних особливостей цієї провінції відносяться наступні аспекти:

❖ *Етнічне різноманіття.* Юньнань є домівкою для більш ніж двадцяти п'яти етнічних меншин, таких як Бай, Дай, Хані, І, Наксі, Тибетці, Джино, Лісу, Вай та багато інших.

Цей регіон є одним із найбільш етнічно різноманітних у Китаї, що робить його унікальним не лише з точки зору культурного багатства, але й з погляду міжетнічних взаємин і співіснування. Кожна з етнічних груп Юньнані зберігає свої унікальні традиції, що включають в себе особливі звичаї, мови, музичні та танцювальні форми, кулінарні традиції, релігійні практики та міфологічні уявлення [19].

Наприклад, народ Бай відомий своєю архітектурою та розвинутим ремісництвом, зокрема виготовленням порцеляни та текстилю, а також традиціями святкування Великого Фестивалю Три Місяці. Дай зберігають свої буддійські релігійні практики, що включають будівництво храмів і святкування Водного Фестивалю, який символізує очищення та новий початок. Хані вирізняються складною терасною системою вирощування рису, яка визнана об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО, та багатим фольклором, що передається через покоління.

Етнічна група І відзначається своїми багатими усними традиціями, зокрема епічними поемами, та унікальними музичними інструментами, такими як бамбукові флейти. Наксі мають свій власний писемний символічний алфавіт, донгба, який використовується у ритуальних текстах і церемоніях, а також відомі своєю музичною спадщиною, яка поєднує в собі елементи стародавньої китайської музики [19].

Як бачимо, кожна з цих етнічних груп не лише зберігає свої унікальні культурні елементи, але й впливає на загальну культурну атмосферу провінції Юньнань. Це етнокультурне розмаїття створює неповторний соціокультурний ландшафт, який виявляється у всіх сферах життя регіону, від мистецтва і архітектури до повсякденних звичаїв і традицій.

Юньнань стає своєрідним культурним мостом, де взаємодіють і збагачують одна одну різні етнічні традиції, створюючи багат шарову культурну ідентичність, яка є унікальною не тільки для Китаю, але й для світу.

❖ *Історичний контекст.* Провінція Юньнань протягом століть була важливим культурним та торговельним центром, зокрема завдяки своєму стратегічному розташуванню на Шовковому шляху, який слугував основною артерією для обміну товарами, ідеями та культурами між Сходом і Заходом. Це розташування зробило Юньнань ключовим вузлом для взаємодії між різними цивілізаціями, такими як Китай, Індія, Південно-Східна Азія та Тибет, що суттєво вплинуло на культурний ландшафт регіону [7, 71].

З огляду літератури стає зрозумілим, що завдяки своєму мультикультурному середовищу, Юньнань став осередком розвитку різноманітних мистецьких традицій, які поєднували в собі місцеві та зовнішні впливи. Це відобразилося у народній музиці, танцях, театральних виставах та декоративно-прикладному мистецтві.

Наприклад, музичні інструменти, такі як піпа (китайська лютня), та стилі виконання, які мали витoki у Центральній Азії, адаптувалися до місцевих умов і стали невід'ємною частиною культурної спадщини Юньнані. Те саме стосується й танцювальних традицій, де рухи і костюми часто відображали впливи з сусідніх регіонів і країн.

Таким чином, розташування Юньнані на перехресті торгових і культурних шляхів сприяло формуванню унікального культурного середовища, де взаємодія між різними народами та культурами стала основою для розвитку багатих і різноманітних мистецьких традицій, які продовжують розвиватися й зберігатися донині [7, 73].

❖ *Географічне розташування.* Різноманітний ландшафт провінції Юньнань – від величних гірських масивів до густих тропічних лісів та родючих долин – суттєво вплинув на розвиток культурних практик, які адаптувалися до специфічних умов життя кожного регіону. Така природна різноманітність сприяла формуванню унікальних способів господарювання,

релігійних вірувань, соціальних структур і, звичайно, мистецьких традицій [20].

Місцеві художники та ремісники часто використовують природні матеріали, такі як бамбук, глина, каміння та деревина, які знаходяться в достатку в їхньому середовищі. Їхні вироби часто мають практичне призначення, але також несуть у собі глибокий символізм, пов'язаний із місцевими віруваннями та уявленнями про світ [20].

Крім того, різноманітний ландшафт Юньнані став джерелом натхнення для багатьох релігійних та обрядових практик. Місцеві свята та церемонії часто проводяться у природних місцях – на вершинах гір, біля священних дерев або водоспадів, що підкреслює значення природи у житті людей. Ці обряди відображають глибоку повагу до навколишнього середовища і віру в його духовну силу [20].

Отже, природне середовище Юньнані не лише визначило спосіб життя її мешканців, але й стало невід'ємною частиною їхньої культурної ідентичності, що відобразилося в унікальному мистецтві, яке інтегрує природні мотиви та символіку, створюючи багатий та різноманітний культурний спадок.

❖ *Релігійна різноманітність.* У провінції Юньнань релігійні практики є надзвичайно різноманітними і складають важливу частину культурного життя регіону. Основними релігійними системами є буддизм, даосизм, анімізм, а також релігії, що мають коріння в місцевих традиціях та практиках.

Місцеві релігійні традиції, що поєднують елементи з буддизму, даосизму та анімізму, створюють багатий культурний контекст для розвитку унікальних мистецьких форм. Наприклад, в ритуалах та святкуваннях етнічних груп, таких як Бай і Дай, часто використовуються традиційні танці й пісні, що відображають релігійні та міфологічні уявлення, які передаються з покоління в покоління. Вистави, що поєднують музичні і танцювальні

елементи, часто мають символічний зміст, що відображає релігійні вірування і культурні цінності[9, 84].

Таким чином, релігійні практики в Юньнані глибоко вплинули на формування місцевих мистецьких традицій. Релігійні ритуали й обряди стали важливими елементами культурного життя, які знаходять своє відображення в хореографії, музиці, скульптурі та живописі, створюючи багатий та різноманітний мистецький ландшафт, що відзначає духовне і культурне багатство регіону.

❖ *Місцеві традиції та звичаї.* Соціокультурні особливості Юньнані охоплюють широкий спектр традиційних практик, що виявляються в святкуваннях, ремеслах, народних танцях, піснях та інших формах культурної діяльності, які зберігаються і передаються від покоління до покоління етнічними групами регіону. Ці елементи культурної спадщини є не лише важливими аспектами повсякденного життя, але й глибоко впливають на ідентичність і соціальну структуру місцевих спільнот [15, 40].

Традиційні свята в Юньнані мають велике культурне значення і часто пов'язані з аграрними циклами, релігійними віруваннями або історичними подіями. Ремесла – мають глибоке коріння в традиціях кожної етнічної групи і включають в себе виготовлення текстилю, кераміки, ювелірних виробів, дерев'яних різьблень та ткацтва. Народні танці в Юньнані відрізняються своєю різноманітністю і виразністю, відображаючи різні аспекти життя й вірувань етнічних груп.

Пісні є важливим компонентом культурної діяльності і використовуються для передачі фольклору, історій та легенд. Театральні вистави можуть включати в себе традиційні історії та легенди, що виконуються з використанням специфічних костюмів і сценічних ефектів, які відображають місцеві культурні особливості. Літературні твори, зокрема усна поезія й епічні оповіді, є важливим способом збереження історії та традицій, переданих від покоління до покоління [15, 41].

Тож, усі ці соціокультурні елементи формують багатий культурний ландшафт Юньнані, де традиції та сучасність переплітаються, створюючи динамічний і живий культурний контекст, що зберігає та передає культурну спадщину місцевих спільнот.

❖ *Вплив сусідніх країн.* Через своє географічне положення на південному заході Китаю, провінція Юньнань межує з кількома країнами Південно-Східної Азії, зокрема Бірмою (М'янмою), Лаосом, В'єтнамом і частково Таїландом. Це стратегічне розташування на перехресті різних культурних і торговельних шляхів має значний вплив на культурні зв'язки та взаємовпливи в мистецтві та культурі Юньнані [8, 115].

Отже, стає очевидним, що наведені нами соціокультурні особливості формують унікальний культурний ландшафт Юньнані, відображений у різноманітних формах мистецтва, від народного до сучасного, зокрема і хореографічного мистецтва, яке є ключовим у нашій кваліфікаційній роботі.

1.3. Характеристика традиційних танців Юньнані

Провінція Юньнань, розташована на південному заході Китаю, відрізняється не лише своєю природною красою та різноманітним ландшафтом, але й культурним багатством, яке включає в себе різноманітні традиції й мистецькі практики. Однією з найбільш яскравих і значущих форм культурного вираження в Юньнані є традиційні танці, які відображають унікальну комбінацію етнічних традицій, історичних впливів та природних особливостей регіону.

Танці Юньнані є важливим аспектом культурного життя місцевих етнічних груп, таких як Бай, Дай, Наксі, Хані, Лісу та інших. Кожна з цих груп має свої характерні танцювальні стилі, які відрізняються ритмікою, технікою виконання, костюмами та символікою. Традиційні танці не лише слугують способом розваги і святкування, але й мають глибоке символічне та ритуальне

значення, відображаючи вірування, соціальні норми і повсякденне життя їхніх виконавців [20].

В основному, ці хореографічні постановки часто пов'язані з важливими подіями і святами, такими як сезонні фестивалі, релігійні обряди та аграрні свята. Наприклад, у народів Дай популярним є Водний фестиваль, який супроводжується танцями, що символізують очищення та відновлення. У народів Наксі танці є частиною обрядових практик, що відзначаються на святах, які вшановують природу і предків, тощо.

Разом із тим, танцювальні традиції Юньнані також мають значний вплив від культур Південно-Східної Азії, що зумовлено історичними торговими шляхами і культурними обмінами. Це відобразилося в ритміці, хореографії й музиці місцевих танців, які інтегрують елементи, характерні для сусідніх країн, але зберігають своєрідність та унікальність регіонального контексту [20].

Умовно традиційні танці провінції Юньнань можна розділити за етнічними особливостями та стилями. Приміром:

 Народи Дай. Танці цього народу часто виконуються під час Водного фестивалю, який символізує очищення і новий початок. Танці Дай характеризуються яскравими, кольоровими костюмами та ритмічними рухами, що зображують сценки з життя природи й води. Виконання таких танців супроводжується веселою музикою, що додає енергії і радості до святкувань.

 Народи Наксі. Танці Наксі є невід'ємною частиною їх ритуалів та обрядів. Вони часто відзначаються на святах, які присвячені природним силам і предкам. Танці мають ритуальний характер, включають повільні, медитативні рухи, які символізують гармонію між людиною та природою. Специфічні рухи й хореографічні елементи часто зображають міфологічні історії і легенди.

 Народи Хані. Танці Хані демонструють динамічність й енергію, відображаючи зв'язок з природою і сезонними змінами. Танці цього народу

супроводжуються музикою, що включає традиційні інструменти, такі як барабани і флейти. Характерними є ритмічні, синхронізовані рухи, що часто імітують сільськогосподарські праці або природні явища.

 Народи Лісу. Танці Лісу відрізняються величезною енергією і драматургією, що включає в себе елементи бойових мистецтв та ритуалів. Це часто театралізовані вистави, що відображають історичні події й міфологічні сюжети. Танці Лісу мають яскраві костюми, що підкреслюють динамічність і емоційний заряд виконання.

 Народи Бай. Ці танці часто характеризуються швидкими рухами і живою музикою. Популярним є танець «Шао Лінь», який виконується під час святкових заходів і вражає яскравими костюмами та ритмічними рухами.

 Народи Хань. Танці цього регіону мають чіткі ритмічні структури і часто виконуються під час свят. Зокрема, танець «Лі Сі» символізує дружбу й є важливим елементом культурних заходів.

 Народи Хуей. Вони часто включають елементи бойових мистецтв і характеризуються енергійними рухами та живою музикою.

 Народи Міао. Ці танці часто є частиною ритуалів і святкувань. Вони мають складні чіткі рухи, які відображають ритуальні аспекти їхньої культури [4, 106].

Кожен із традиційних танців провінції Юньнань відображає унікальність культурних традицій народів, що населяють цей регіон. Танці провінції Юньнань не тільки показують культурні традиції, але і забезпечують важливе зв'язування між поколіннями, зберігаючи спадщину через живе мистецтво.

Найвідоміші хореографічні постановки з цього регіону є: «Танок метеликів» (Butterfly Dance); «Вечірка з Пінг'ю» (Pingu Evening Dance); «Танок тростини» (Cane Dance); «Сільський танок» (Village Dance); «Танок пір'я» (Feather Dance); «Танок з гарбузами» (Pumpkin Dance) та ін [12, 101].

На основі вищесказаного можемо узагальнити, що традиційні танці відіграють значну роль у сучасному культурному житті провінції Юньнань,

зберігаючи культурну спадщину, сприяючи соціальній єдності та розвитку туризму, а також впливаючи на сучасні форми мистецтва.

Вони є важливим елементом збереження культурної ідентичності етнічних груп, що проживають у регіоні; передаються з покоління в покоління, зберігаючи знання про ритуали, звичаї та вірування, які є важливими складовими культурної спадщини.

Танці слугують живою історією, що допомагає зберігати та популяризувати культурну спадщину серед молоді та відвідувачів регіону. Серед великого різноманіття традиційних танців провінції Юньнань предметом нашого дослідження є постановка танцю «Юань Дань», якому буде присвячено наступний розділ.

Разом із цим, участь у традиційних танцях зміцнює зв'язки між членами спільноти, сприяє соціальній єдності та взаєморозумінню. Танці часто виконуються під час свят і громадських подій, що створює можливості для спілкування і взаємодії різних поколінь. Це допомагає підтримувати культурні традиції живими і сприяє розвитку почуття приналежності до спільноти.

Традиційні танці Юньнані впливають на сучасні форми мистецтва, включаючи сучасну хореографію, музику і театр. Митці використовують елементи традиційних танців для створення нових інтерпретацій і творчих проєктів, що допомагає зберігати культурну спадщину, адаптуючи її до сучасних умов. Така взаємодія традицій і сучасності сприяє збагаченню культурного життя регіону [12, 111].

Водночас, вони є важливим елементом туристичної привабливості Юньнані. Вони залучають туристів, які прагнуть ознайомитися з унікальною культурою і традиціями регіону. Танцювальні фестивалі та вистави стають важливими подіями в культурному календарі Юньнані, сприяючи економічному розвитку через збільшення туристичних потоків.

Також впливають на освітній процес, оскільки вони включаються в навчальні програми для молоді. Це допомагає новим поколінням

усвідомлювати важливість збереження культурної спадщини і сприяє вихованню поваги до традицій.

Таким чином, традиційні танці Юньнані продовжують активно впливати на сучасне культурне життя, зберігаючи багатство культурної спадщини, зміцнюючи соціальні зв'язки, сприяючи розвитку туризму й інтегруючись у сучасні форми мистецтва.

Висновки до першого розділу

1. Проаналізовано культурні особливості етнічних спільнот Китаю, які глибоко вплинули на розвиток хореографічних традицій в країні. Різноманітність культурних практик і ритуалів, характерних для кожної етнічної групи, знайшла своє відображення в специфіці танців, що виконуються. Хореографічні постановки часто є втіленням культурних символів, ритуальних обрядів та соціальних норм, що підтверджує важливість хореографії як елемента культурної ідентичності.

2. З'ясовано, що соціокультурний контекст провінції Юньнань представлений як унікальне поєднання традицій і сучасності, що визначає її культурний ландшафт. Провінція є домом для численних етнічних груп, кожна з яких має свої власні культурні особливості, що проявляються в різноманітних формах мистецтва, зокрема в хореографії. Соціокультурні аспекти, такі як ритуали, обряди та свята, формують основу для багатого культурного вираження, яке знаходить своє відображення у традиційних танцях Юньнані.

3. Аналіз традиційних танців Юньнань підтверджує, що кожен танець є відображенням унікальних культурних і соціальних аспектів життя етнічних груп регіону. Танець виступає не лише як форма розваги, але й як важливий елемент збереження та передачі культурної спадщини. Вивчення хореографії Юньнані виявило різноманітність форм та стилів, які включають

як ритуальні, так і святкові танці, що підкреслює глибоке взаємозв'язок між культурними практиками і танцювальними традиціями.

Дані висновки підкреслюють важливість дослідження культурних і соціальних аспектів, що впливають на хореографічні традиції, а також роль хореографії у збереженні й розвитку культурної ідентичності етнічних спільнот.

РОЗДІЛ 2. Художні особливості хореографічної постановки «Юань Дань» у контексті створення кваліфікаційної роботи «Культура етнічних меншин Китаю»

2.1. Ідейно-тематичний аналіз хореографічного твору

Тема: Гармонія між людиною та природою, що є характерною рисою китайського світогляду.

Ідея: Підкреслити важливість танцю в культурі Дань, як засобу збереження традицій, вираження емоцій і формування спільноти, демонструючи багатогранність і динамічність китайської культурної спадщини.

Надзавдання: Поглибити розуміння культурних традицій через інноваційний підхід до хореографії, що зберігає та перетворює цінності минулого для нового покоління. Створення унікального досвіду, який з'єднає минуле та сучасність, підкреслюючи значення традицій у культурному житті суспільства.

Конфлікт: Інтеграція традиційних цінностей у сучасне життя, демонструючи, як герої знаходять гармонію між минулим і майбутнім, відновлюючи свої зв'язки з культурною спадщиною в нових формах.

Наскрізна дія: Збереження культурної спадщини в умовах сучасності, запрошуючи глядачів до глибшого осмислення своєї ідентичності та зв'язків із традиціями.

Час дії: Сьогодення.

Місце дії: Китай.

Форма: Великий хореографічний ансамбль.

Стиль: Поєднання традиційних елементів народного китайського танцю з сучасними хореографічними техніками.

Жанр (за драматургією): лірико-драматичний.

Лібрето

На сцені відкривається безмежний пейзаж природи, де хвилі лагідно обіймають берег, а дерева, немов живі, танцюють під ніжним дотиком вітру. Виходять танцівники, їхні рухи плавні та граційні, нагадуючи про гармонію, що панує в природі.

Танцівники представляють молодь, що готується до святкування традиційного свята. Їхні серця сповнені радості та надії, а рухи – мрійливі та енергійні. Серед них – юнак, чиє серце прагне змін та дівчина, яка зважується внести щось нове в святкування.

Поряд з'являється старець, символ традицій і мудрості, який стримано висловлює свої думки. Конфлікт між поколіннями спалахує, рухи стають напруженими, емоції – переповненими.

На фоні святкування раптом розгортається буря. Гримлять грози, повітря наповнюється тривогою. Молодь і старше покоління, у танці, змагаються з природою. Тут звучать і стуки, і зітхання, підкреслюючи боротьбу. Сцена досягає кульмінації: персонажі разом долають труднощі, змінюючи свої танці на щось нове, але водночас глибоко вкорінене в їхній культурі.

Виходить новий день, буря вщухає. Персонажі об'єднуються в святковий танець, в якому поєднуються старі та нові ритми, символізуючи синтез традицій та сучасності. Музика лунає радісно та мелодійно, створюючи атмосферу свята та єдності.

На сцені танцюють усі персонажі, їхні рухи гармонійно переплітаються, створюючи красиву картину єднання. Вони святкують свою ідентичність, свою культуру, свою здатність адаптуватися до змін.

Завершальний акорд. На сцені — вогні, усмішки, танці, що переходять у граційний вальс. Всі персонажі об'єднуються в коло, символізуючи спільноту та єдність. Світло повільно гасне, залишаючи після себе відчуття надії, єдності та безмежної краси людської душі.

Дійові особи та їх характеристика

Юнак (Лі Хао) – молодий і впевнений юнак, який символізує прагнення до нових можливостей і змін. Він представляє молоде покоління, яке бореться з очікуваннями старшого покоління і в пошуках свого місця в світі. В танці його рухи динамічні та виразні, відображаючи енергію та прагнення до свободи.

Лі Хао постійно перебуває в стані внутрішнього конфлікту. Він любить свою культуру і поважає традиції, але відчуває сильне бажання дослідити нові шляхи вираження. Цей конфлікт між обов'язком перед родиною та прагненням до самовираження надає його образу глибину та складність.

Взаємодія з іншими персонажами – з дівчиною Цзинь Юй, між ними існує особливий зв'язок, що підкреслює спільність їхніх прагнень до змін. Вони разом шукають нові ідеї, поєднуючи традиційний та сучасний танець.

Взаємодія з старцем є важливим елементом конфлікту. Лі Хао поважає мудрість старшого покоління, але прагне довести, що зміни можуть бути позитивними і корисними.

Він є лідером серед однолітків, намагається надихати їх на експерименти з танцем, показуючи, що традиції можуть еволюціонувати, не втрачаючи своєї суті.

Лі Хао служить мостом між традицією та сучасністю. Його шлях у хореографічній акварелі «Юань Дань» є символом пошуку ідентичності молодого покоління, яке стикається з викликами сучасності, зберігаючи при цьому зв'язок з минулим.

Дівчина (Цзинь Юй). Жива, енергійна та креативна. Вона втілює молодіжний дух і прагнення до змін. Її танець сповнений експериментів і нових ідей, що дозволяє їй відобразити сучасні тенденції, в той час як вона поважає традиції. Її внутрішній конфлікт між любов'ю до старих звичаїв і бажанням оновити свято створює глибину її персонажу.

Старець (Лі Чжун). Символ мудрості та традицій, він є зберігачем культури та звичаїв свого народу. Його рухи повільні та виважені, що відображає його досвід і життєву силу. Він намагається навчити молодь цінувати традиції, протистоячи змінам, що викликані новими ідеями. Його персонаж підкреслює важливість зв'язку між поколіннями.

Молоді танцівники – це група молодих людей, які символізують нове покоління. Вони енергійні, веселі та відкриті до змін. В їхньому танці втілюється колективізм і дух спільності, проте також присутні елементи індивідуальності, оскільки кожен із них прагне внести свою унікальність у традиційні святкування. Вони стають містками між традицією та сучасністю.

Образ Бурі символізує зміни, конфлікти та емоційний хаос, що виникає в процесі трансформації культури. Буря втілює внутрішні переживання персонажів, їхні страхи, бажання та надії на краще. Вона представляє природні сили, які неможливо контролювати, підкреслюючи непередбачуваність життя.

У хореографії буря представлена через динамічні, швидкі та експресивні рухи танцівників, які імпровізують у відповідь на «шум» і «вітри». Вона символізує зовнішній та внутрішній конфлікт, з яким стикаються персонажі, відображає боротьбу між традицією та інновацією, між молодим поколінням, яке прагне змін, і старшими, які хочуть зберегти звичаї.

Образ бурі в «Юань Дань» грає важливу роль у створенні емоційного та символічного контексту постановки, відображаючи боротьбу персонажів і їхнє прагнення до гармонії між традицією і сучасністю.

2.2. Композиційно-архітектонічна будова хореографічної постановки

Хореографічна драматургія постановки

Експозиція: Поява на сцені виконавців, що імітують хвилі води, дерева, що гнуться на вітрі, та інші природні елементи.

Зав’язка: Конфлікт між старцем та молоддю. Емоційні переживання персонажів, які намагатимуться знайти своє місце в світі, де традиції стикаються з новими віяннями.

Розвиток дії:

I ступінь. Лі Хао та Цзинь Юй починають готувати свій новий танець, об’єднуючи елементи традиційного танцю з сучасними стилями.

II ступінь. Танцювальний батл між старшими і молодшими поколіннями, де кожна сторона демонструє свої танцювальні стилі.

III ступінь. Лі Чжун намагається донести до Лі Хао важливість традицій.

Кульмінація: Загальний танець стає символом примирення та співпраці.

Розв’язка: Діалог між поколіннями, прийняття змін і шанування традицій та спільне святкування Юань Дань.

Музична драматургія

Основні частини	Такти	Хронометраж
<i>Експозиція</i>	32	00:27 с.
<i>Зав’язка</i>	64	01:24 с.
<i>Розвиток дії</i>	48	01:39 с.
	32	01:52 с.
	64	02:20 с.
<i>Кульмінація</i>	24	03:46 с.
<i>Розв’язка</i>	32	04:00 с.
Усього 296 тактів		04 хв. 58 с.

Упорядкованість танцювальних епізодів

Хореографічна акварель «Юань Дань» складається з кількох танцювальних епізодів, кожен із яких відображає різні етапи розвитку взаємин між поколіннями та їхнє прагнення до гармонії між традицією і сучасністю. Кожен епізод має свою емоційну забарвленість, символіку і драматургічну функцію.

Перший епізод: Відродження традицій.

Тривалість: 01 хв. 10 с.

Епізод відкриває постановку, де старші члени громади демонструють традиційні танцювальні рухи. Ці плавні, розмірені рухи символізують сталість і мудрість культурних звичаїв, підкреслюючи їхній зв'язок з природою та історією. Танцівники виконують свої рухи з великою увагою до деталей, створюючи атмосферу поваги до стародавніх традицій. Епізод задає початковий тон всій виставі і вводить глядачів у контекст свята Юань Дань, підкреслюючи важливість збереження культурної спадщини.

Другий епізод: Поява молоді.

Тривалість: 01 хв. 10 с.

До сцени приєднується молодь, вводячи сучасні танцювальні елементи. Їхні рухи динамічніші, з різкими акцентами, що контрастують із плавними рухами старшого покоління. Молоді танцівники активно використовують простір, символізуючи прагнення до змін і новизни. Вони вводять сучасні стилі, які починають створювати протиставлення між традиційними і сучасними цінностями, посилюючи конфлікт між двома поколіннями.

Третій епізод: Конфлікт та батл.

Тривалість: 01 хв. 10 с.

Центральний момент постановки – танцювальний батл між молоддю та старшим поколінням. Рухи танцівників стають більш різкими та контрастними. Старше покоління підкреслює сталість і повагу до традицій через свої рухи, а молодь демонструє інновації та свободу самовираження.

Напруга зростає, а музичний супровід стає дедалі енергійнішим, відображаючи загострення емоційної боротьби. Епізод символізує момент, коли конфлікт між традиціями та інноваціями досягає свого піку.

Четвертий епізод: Примирення та розуміння.

Тривалість: 01 хв. 10 с.

У цьому епізоді починається поступове примирення між поколіннями. Танець переходить від конфліктної форми до гармонійної взаємодії. Молоді танцівники починають включати елементи традиційних рухів у свою сучасну пластику, а старше покоління приймає сучасні рухи, символізуючи взаємне визнання й інтеграцію нових ідей у традиційний контекст. Рухи стають більш плавними і гармонійними, відображаючи початок примирення.

П'ятий епізод: Єднання.

Тривалість: 01 хв. 10 с.

Фінальний епізод завершує постановку спільним танцем усіх учасників, де рухи стають синхронними, підкреслюючи єдність між поколіннями. Учасники об'єднуються в єдині композиції, що символізує гармонію між традицією і сучасністю. Завершальний танець підсумовує основну ідею вистави — примирення, інтеграція і співпраця між поколіннями, підкреслюючи важливість збереження культурної спадщини в умовах сучасного світу.

Таким чином, структура танцювальних епізодів «Юань Дань» ілюструє еволюцію взаємин між поколіннями, від конфлікту до гармонії, відображаючи головну тему — гармонійне співіснування традицій і сучасності.

2.3 Характеристика музичної основи хореографічного твору та сценографія

Музична основа хореографічної акварелі «Юань Дань» є комплексним поєднанням традиційної китайської музики та сучасних музичних стилів. Вона відіграє ключову роль у створенні емоційного забарвлення і динамічного

розвитку танцювальних епізодів, підкреслюючи центральний конфлікт між поколіннями та пошук гармонії між традиціями й сучасністю.

На початку композиції музика ґрунтується на використанні традиційних китайських інструментів, таких як *гучжень*, *піпа* та *флейта Ді*. Ці інструменти створюють атмосферу спокою і гармонії, уособлюючи зв'язок зі стародавніми культурними традиціями китайської меншини Дай.

Звуки гучження надають мелодіям плавності та стабільності, відображаючи мудрість і сталість старшого покоління. Мелодії піпи передають емоційну глибину, яка втілює духовний зв'язок із природою — важливий аспект дайської культури.

Однак із появою молоді на сцені музична основа починає трансформуватися, інтегруючи сучасні ритми та електронні звуки. *Синтезатори і електронні біти* додають динамічності та енергії, підкреслюючи прагнення молодих героїв до змін і новизни. Музика стає більш насиченою та контрастною, з активними ритмічними зсувами і синкопами, які відображають внутрішній конфлікт між традиціями та інноваціями.

Ритмічна структура відіграє важливу роль у розвитку музичної основи. Спочатку ритм залишається чітким і рівномірним, символізуючи стабільність традицій. У міру розвитку конфлікту музика стає все більш хаотичною, вводяться складні ритмічні структури, що підкреслюють зростаючу напругу між молоддю і старшим поколінням. Кульмінаційна частина супроводжується інтенсивними ритмами та агресивними музичними фразами, які підсилюють емоційну драму на сцені.

Фінальна частина твору відзначається гармонізацією музичних елементів. Традиційні інструменти знову вступають у діалог із сучасними ритмами, створюючи відчуття єдності та спільності між поколіннями. Звуки гучження і піпи повертаються, але тепер поєднуються з м'якими електронними акордами, що символізує гармонійне співіснування традицій і новаторства.

Таким чином, музична основа «Юань Дань» є відображенням конфлікту й примирення між традиційними цінностями і сучасними тенденціями.

Поєднання традиційних та сучасних елементів надає постановці глибини, ритмічної різноманітності й емоційного наповнення, підкреслюючи основні ідеї твору

Музичний розмір – 4/4.

Темп: від помірного до швидкого.

Характер музики: спокійно-драматичний

Сценографія хореографічної акварелі «Юань Дань»

Сценографія виступає важливим інструментом для візуалізації конфлікту між традиціями китайської меншини Дай та сучасними викликами, з якими стикається молодше покоління. Вона гармонійно поєднує просторові, світлові й декоративні елементи, які допомагають розкрити ідейний зміст твору та підтримують емоційний розвиток хореографії.

Костюми

Костюми героїв у хореографічній акварелі «Юань Дань» є важливим елементом, що візуально підкреслює ідейний зміст постановки та характер кожного персонажа. Вони символізують різні епохи й цінності, допомагаючи глядачеві зрозуміти емоційний стан і внутрішній світ героїв.

Юнак (представник молодого покоління): Костюм юнака відображає сучасний стиль і прагнення до новизни. Він символізує молодь, яка намагається поєднати традиційні цінності з сучасними тенденціями. Його костюм складається з мінімалістичного одягу, що поєднує зручність і стиль.

Верхня частина: світла, проста сорочка з сучасними елементами (модний крій та асиметричні деталі). Нижня частина: темні штани, які підкреслюють енергію та динамічність.

Дівчина (символізує пошук гармонії між традиціями і сучасністю): Костюм дівчини поєднує елементи сучасного стилю з етнічними мотивами,

підкреслюючи її зв'язок із традиціями, але водночас відкритість до нового. Легка сукня вільного крою з елементами традиційних народних вишивок та візерунків дозволяє виконувати танцювальні рухи з елегантністю та легкістю.

Старійшина (представник старшого покоління): Костюм старійшини втілює мудрість і традиції, закорінені у віках. Він передає зв'язок із культурною спадщиною та духовними цінностями народу. Традиційний національний одяг Дай включає довгий халат та туніку з вишивкою, яка символізує етнічну належність і мудрість. Костюм має строгий силует і витриману естетику.

Буря (абстрактний образ, що відображає конфлікт): Костюм бурі є абстрактним і символічним. Він уособлює конфлікт між традиціями та сучасністю, динамічність змін. Костюм складається з багатошарових тканин, які вільно рухаються, нагадуючи рух вітру. Використовуються асиметричні елементи, що створюють відчуття хаосу та постійного руху.

Костюми в хореографічній акварелі «Юань Дань» є відображенням характерів героїв і їхніх ролей у конфлікті між традиціями та сучасністю. Вони гармонійно підкреслюють ідею твору, доповнюючи його символізмом і візуальними акцентами, допомагаючи глядачам відчувати та зрозуміти внутрішній світ персонажів і загальний настрій постановки.

Освітлення

Освітлення в хореографічній акварелі «Юань Дань» є важливим елементом сценографії, що підсилює драматичні моменти, підкреслює емоції героїв і створює символічні образи на сцені. Світло не лише визначає просторові межі, але й виконує роль емоційного акценту, допомагаючи глибше розкрити головну тему конфлікту між традиціями та сучасністю.

В експозиції світло м'яке, тепле, з приглушеними жовтими й золотавими відтінками, що створює атмосферу гармонії та затишку, коли герої перебувають у рівновазі між минулим і теперішнім. Це підкреслює їхню внутрішню зосередженість на особистих переживаннях.

У зав'язці світло різко переходить між холодними синіми та білими відтінками, використовуючи напрямлене освітлення для створення тіней і контрастів, що відображає зростання напруги та внутрішній конфлікт героїв. Світло змінює атмосферу від спокою до тривожності, підсилюючи драматизм подій.

Використання червоних і фіолетових відтінків через стробоскопи та мерехтливе освітлення під час розвитку дії підкреслює боротьбу та внутрішній конфлікт, посилюючи динаміку рухів і емоцій героїв, створюючи відчуття хаосу та активного розвитку подій.

Кульмінація супроводжується інтенсивним освітленням холодними білими та синіми прожекторами, що створюють ефект стихії на сцені. Використання тіней додає глибини та підсилює хаотичність бурі, підкреслюючи відчуття конфлікту та боротьби. Світло стає активним учасником дії, наголошуючи на драматичній кульмінації.

У розв'язці повертаються м'які, теплі відтінки з плавними переходами між золотавими та блакитними тонами, що створюють відчуття спокою. Це символізує відновлення гармонії та мирне завершення конфлікту. Освітлення допомагає передати внутрішній спокій персонажів після пережитих труднощів.

Освітлення в хореографічній постановці є не просто декоративним елементом, а важливим учасником драматургії. Завдяки йому відображаються внутрішні стани героїв, розвиток конфлікту та відновлення гармонії. Світло будує сценічний простір, посилюючи емоційне сприйняття вистави, і підкреслює контрасти між традиційним та сучасним світоглядом, що є центральною темою постановки.

Декорації

Декорації в хореографічній акварелі «Юань Дань» виконують не лише естетичну, а й символічну функцію, підсилюючи теми конфлікту, традицій і

сучасності. Вони активно взаємодіють із танцювальними епізодами, створюючи глибший емоційний контекст і допомагаючи глядачеві зануритися у світ, де живуть герої танцювальної постановки.

Символічні елементи:

Дерево: Центром декорацій є велике дерево, яке символізує зв'язок між минулим і майбутнім. Воно є не лише фоном для танцювальних сцен, а й символом зростання, змін і стійкості героїв.

Скульптури та фігури: На сцені присутні скульптури, що зображують традиційні китайські мотиви, такі як дракони та фенікси. Вони вносять у виставу елемент містики та давніх легенд.

Висновки до другого розділу

1. У ході реалізації хореографічної постановки «Хореографічні акварелі «Юань Дань»» ми повністю розкрили її художні особливості, які поєднують традиції китайської культури та сучасні хореографічні техніки. Лібрето постановки написано на основі символічного та сакрального змісту, пов'язаного з циклічністю часу, природними змінами та духовним оновленням, що надає твору обрядового значення.

Сформульовано тему хореографічної постановки «Юань Дань», яка зосереджується на переродженні та відновленні, що символізує новий початок, притаманний китайському святу Нового року. Ідея полягає в гармонії між людиною та природою, а також духовному оновленні через циклічність часу. Конфлікт полягає у боротьбі між старим і новим, внутрішнім прагненням до змін і необхідністю відпустити минуле. Надзавданням є пошук рівноваги між цими протилежностями та прийняття змін, які приходять із новим циклом життя.

2. Композиційна побудова та драматургія постановки складається з кількох епізодів, кожен із яких має власну хореографічну драматургію. Експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація та розв'язка чітко вибудовані як

у танцювальних малюнках, так і в музичному супроводі. Різні етапи танцювальної композиції символізують етапи циклу переродження, починаючи від очищення і завершуючи оновленням, що втілюється в динаміці рухів і хореографічних форм.

3. Визначено візуальні та звукові компоненти, такі як костюми, декорації та музика, які виступають важливими засобами вираження теми постановки. Костюми відображають природні елементи – воду, повітря, землю і вогонь, що символізують етапи переродження. Сценографія наповнена символами часу, включаючи коло як знак вічного руху. Музичний супровід підкреслює емоційне напруження та створює необхідний ритм для танцювальних композицій, посилюючи атмосферу свята та переродження.

Художня цілісність постановки «Юань Дань» є гармонійним поєднанням хореографічних, сценографічних і музичних елементів, що дозволяє глибоко передати ідеї циклічності часу та оновлення. Усі компоненти працюють разом, створюючи багатовимірну картину, яка не лише захоплює візуально, а й наповнює кожен рух і сцену символічним значенням.

Таким чином, хореографічна постановка «Юань Дань» є результатом глибокого осмислення традицій китайської культури, перетвореного через сучасні хореографічні техніки

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У процесі здійснення кваліфікаційної роботи «Культура етнічних меншин Китаю. Хореографічні акварелі «Юань Дань»» нами було проаналізовано велику кількість літературних, мистецтвознавчих та наукових джерел українських та іноземних дослідників (Євтух В., Колесніченко М., Максименко А., Малютіної А., Хаснуліна К., Чжана Юй, Джонатана Н. та інших) і на основі визначених завдань було зроблено наступні висновки:

1. Досліджено, що етнічні спільноти Китаю демонструють величезне різноманіття культурних практик, що відображає багатство і складність культурного ландшафту країни. Кожна етнічна група має унікальні традиції, обряди, мовні особливості та соціальні структури. Ці особливості включають специфічні ритуали, святкові заходи, мистецтво та ремесла, що разом створюють багатий культурний контекст. Релігійні та соціальні обряди відіграють ключову роль у формуванні культурних особливостей етнічних груп.

Віросповідання і ритуали часто визначають повсякденне життя, святкування та культурні вирази. Традиційні культурні практики зберігаються і передаються через покоління. Культурні особливості етнічних спільнот Китаю також формуються в контексті міжкультурної взаємодії. Співіснування різних етнічних груп сприяє обміну культурними практиками та ідеями. Кожна етнічна група вносить в танці елементи своїх традиційних ритуалів, обрядів і соціальних норм, що проявляється у специфічних стилях, формах та темах танцювальних постановок.

2. Визначено, що китайська провінція Юньнань відзначається багатоетнічним складом, в якому представлено більше ніж 25 етнічних груп, що визначає її культурну різноманітність. Кожна етнічна група має свої унікальні традиції, мову, релігійні практики та соціальні структури, що сприяє створенню багатого культурного ландшафту. Ця культурна мозаїка виражається в особливостях святкувань, традиційних ремеслах та мистецтві.

Соціальні структури в Юньнані мають глибоке коріння в традиційних практиках та ритуалах. До соціокультурних особливостей цієї провінції відносяться: етнічне різноманіття; історичний контекст; географічне розташування; релігійна різноманітність; місцеві традиції та звичаї; вплив сусідніх країн. Культурні та мистецькі форми, такі як традиційні танці, музику та ремесла, відіграють важливу роль у збереженні культурної ідентичності і соціальної згуртованості. Вони є не лише елементами культурної спадщини, але й активними компонентами соціальних і культурних подій.

3. Визначено, що традиційні танці Юньнані являють собою важливий аспект культурної спадщини провінції, відображаючи багатство і різноманітність культурного ландшафту регіону. Вони відрізняються своєю унікальністю та функціональністю. Вони демонструють величезну різноманітність форм і стилів, що відображають багатий культурний контекст багатьох етнічних груп, які населяють провінцію.

Танці провінції Юньнань тісно пов'язані з релігійними обрядами, святковими заходами і соціальними подіями. Відрізняються як енергійними, так і граціозними рухами, які можуть варіюватися від ритмічних та динамічних до плавних і виразних. Рухи часто відображають природні явища, повсякденне життя, ритуальні дії або символічні сюжети. Незважаючи на вплив сучасних тенденцій і глобалізації, продовжують зберігати свою автентичність та культурну значущість.

4. Зроблено ідейно-тематичний аналіз хореографічного твору «Юань Дань». Цей танець відображає глибокі ідеї і цінності, пов'язані з традиціями та культурною спадщиною етнічної групи. Основною ідеєю твору є святкування й відзначення новорічного свята Юань Дань, яке є важливою подією в культурному календарі. Сюжет хореографічного твору включає в себе як урочисті, так і святкові елементи, демонструючи етапи підготовки та святкування. Хореографія передає атмосферу свята через ритмічні й символічні рухи, що імітують традиційні обряди та виражають радість і надії, пов'язані з новим роком.

Аналіз хореографічного твору «Юань Дань» показує, що він є важливою частиною культурного життя і соціальних практик, що зберігають та відзначають традиційні цінності. Твір слугує не лише як форма мистецького вираження, але і як засіб для збереження та популяризації культурних традицій серед нових поколінь. Святкування Юань Дань, як показано в танці, є важливим елементом соціального і культурного життя, що підкреслює його роль у формуванні культурної ідентичності.

5. Визначено композиційно-архітектонічну будову хореографічної постановки. Аналіз композиційно-архітектонічної будови хореографічної постановки «Юань Дань» виявляє її складну і гармонійну структуру, що ефективно передає святковий та ритуальний зміст новорічного свята. Постановка організована таким чином, щоб створити емоційно насичене й візуально вражаюче представлення, яке відзначається чіткою структурою і продуманою архітектурною композицією.

Композиція має трискладову структуру: вступ, основну частину та завершення. Вступ слугує для введення глядача в атмосферу свята, представляючи перші елементи святкових ритуалів і традицій. Основна частина розгортає основні етапи святкування Юань Дань через ряд танцювальних номерів. Внутрішня композиція постановки включає в себе різноманітні танцювальні сцени. Хореографічна структура створює контраст між енергійними і граціозними моментами, що підсилює виразність і атмосферу святкового настрою.

6. Охарактеризовано музичні основи та сценографію хореографічної композиції. Аналіз музичних основ і сценографії виявляє їх важливу роль у формуванні загального естетичного і емоційного ефекту постановки. Музика в постановці використовує традиційні китайські інструменти, такі як флейти, барабани та цимбали. Музичний супровід змінюється в залежності від сценічних моментів, створюючи динамічний і емоційно насичений контекст для танцювальних номерів.

Декорації включають в себе традиційні символи і елементи, такі як ліхтарики, декоративні мотивації і кольорові візерунки, які відображають святкову атмосферу Юань Дань. Взаємодія музичних і сценографічних елементів в «Юань Дань» забезпечує цілісність і гармонію виступу. Музика та сценографія працюють разом, щоб посилити атмосферу й емоційний вплив постановки.

Загальний художній ефект композиції «Юань Дань» є результатом вдалої інтеграції музичних та сценографічних елементів. Поєднання традиційної музики, візуально багатого сценічного оформлення і виразних танцювальних рухів створює яскраве й пам'ятне враження, яке ефективно передає атмосферу і радість свята Юань Дань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Євтух В., Колесніченко М. Феномен етнічності у зарубіжному науковому дискурсі: філософське осмислення : монографія. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2016. 238 с.
2. *Китайська цивілізація: традиції та сучасність*: матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 496 с.
3. Колесніченко М. В. Концептуалізація поняття «етнічність» у соціофілософській парадигмі. *Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць*. Випуск 95. Київ : 2015. С. 185–190.
4. Максименко А. І. Хореографічна освіта в Китаї: традиції та сучасність. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2014. № 1–2 (3–4). С. 105–113.
5. Малютіна А. О., Огієнко К. О. Культурна та економічна цінність пам'яток Китаю. *Питання сходознавства в Україні*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Харків, 28 березня 2019 р.) Харків, 2019. С. 199–201.
6. Сісі Я. Міфопоетична символіка лотоса в хореографічній культурі Китаю. *Танцювальні студії*. 2018. Вип.2. С. 52–60.
7. Хантінгтон С. Зіткнення цивілізацій / пер. з англ. Ю. Новікова. Луцьк: ТОВ «Видавництво АСТ», 2003. 603 с.
8. Хаснуліна К. А., Чжоу Сяохун. Фей Сяотун та китаїзація соціальних наук у першій половині XX століття. *Суспільство та держава в Китаї*. 2020. № 34. С. 113-118.
9. Чжан Гомінь. Традиції народного танцю в Китайській Народній Республіці. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 67. С. 82–86.

10. Чжан Юй. Традиційний танець Китаю як предмет педагогічного дослідження та освоєння. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки, 2018. №. 163. С. 226–232.
11. Чжоу Ілей. Проблеми мультикультуралізму в освіті Китаю. *Традиційна культура в умовах глобалізації: синергія традиції та інновації*. Матеріали науково-практичної конференції (21-22 червня 2019 року). Харків: Друкарня Мадрид, 2019. С. 349–351.
12. Шарилов Д. Стилістичні різновиди народного танцю в світі. *Вісник Львівського університету*. Серія «Мистецтво». 2014. Вип. 14. С. 110–119.
13. Ahmad A. Pulsations of Ethnicity and Epitome of Globalization. *Pakistan Geographical Review*. 2005. Vol. 60. № 2. P. 87–92.
14. Chang Hao. Liang Ch'i-ch'ao and Intellectual Transition in China, 1890–1907. Cambridge (Mass.) : Harvard University Press, 2012. 342 p.
15. Qiu Xigui. Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics (ECLL): Koninklijke Brill NV, 2017. 211 p.
16. Jonathan N. Lipman. Familiar Strangers: A History of Muslims in Northwest China. *University of Washington Press*. 1 July 2011. pp. 6–7.
17. Lutz D. Schmadel. Dictionary of Minor Planet Names. 5-th Edition. Berlin, Heidelberg : Springer-Verlag, 2003. 992 (XVI) c.
18. 潘志濤.中國民間舞蹈教學手冊與方法.上海：上海音樂出版社. 2001.第331頁.
19. 田浩. 論舞蹈教學與傳統文化的融合. 《戲劇之家》. 戲劇之家. 2019. 第23期：204.
20. 李傑.中國民族民俗舞蹈教學方法.瀋陽：萬卷. 2006. 208 年.

ДОДАТКИ

Костюм Юнака (представник молодого покоління)

Костюм Дівчини (символізує пошук гармонії між традиціями і сучасністю)

Костюм Старійшина
(представник старшого покоління)

Костюм Буря
(абстрактний образ, що відображає конфлікт)

Фото з фрагментів танцю